

Termin	Akronim	Wyjaśnienie
Absolutorium		Podjęwana corocznie przez Parlament Europejski decyzja o ostatecznym zatwierdzeniu sposobu, w jaki Komisja wykonała budżet.
Absorpcja		Zakres – często wyrażony w ujęciu procentowym – w jakim fundusze unijne przydzielone państwom członkowskim zostały wydatkowane na kwalifikowalne projekty.
Agencja płatnicza		Wyznaczony przez państwo członkowskie organ, który zarządza wydatkami unijnymi w obszarze rolnictwa.
Beneficjent		Osoba fizyczna lub prawna otrzymująca dotację lub pożyczkę z budżetu UE.
Błąd		Efekt nieprawidłowych obliczeń lub nieprawidłowości wynikającej z nieprzebrzeżenia wymogów prawnych i umownych.
Błąd kwantyfikowalny		Termin stosowany przez Trybunał w sprawozdawczości na temat wyników badania transakcji w sytuacji, gdy istnieje możliwość ustalenia, jakiej kwoty transakcji dotyczy błąd.
Dobór próby na podstawie osądu		W ramach tej procedury – w odróżnieniu od próbkowania statystycznego – kontroler korzysta ze swobody uznania w celu wyboru pozycji z populacji na potrzeby kontroli, tak aby spełnić określone z góry kryteria.
Dochód narodowy brutto	DNB	Podstawowa miara bogactwa kraju oparta na dochodzie uzyskanym w kraju i za granicą.
Dochody przeznaczone na określony cel		Środki finansowe wpłacone do budżetu UE (np. kary pieniężne i korekty finansowe, a także wkłady państw trzecich na rzecz programów badań naukowych), które mogą zostać przeznaczone tylko na określony cel.
Dotacja		Bezwrotna płatność z budżetu UE na rzecz beneficjenta w celu zrealizowania kwalifikowalnego projektu lub programu.
Duży projekt		Finansowany przez Unię projekt z zakresu transportu, ochrony środowiska i energetyki, którego całkowity koszt kwalifikowalny przekracza 50 mln euro.
Europejski Fundusz Morski i Rybacki	EFMR	Fundusz unijny, który ma za zadanie wspierać rybaków w przechodzeniu na zrównoważone rybołówstwo oraz pomagać społecznościom nadbrzeżnym w różnicowaniu gospodarki.
Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych	EFIS	Mechanizm wsparcia inwestycyjnego utworzony przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) i Komisję w celu pobudzenia prywatnych inwestycji w projekty o strategicznym znaczeniu dla UE. Znany jest także jako tzw. plan Junckera. Obecnie włączony do grupy EBI.
Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji	EFRG	Fundusz unijny służący do finansowania płatności bezpośrednich dla rolników oraz działań mających na celu regulację lub wspieranie rynków rolnych.
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	EFRR	Fundusz unijny służący do finansowania wkładu UE w programy rozwoju obszarów wiejskich.
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	ERDF	Fundusz unijny mający na celu wzmacnianie spójności gospodarczej i społecznej w UE poprzez finansowanie inwestycji, które niwelują nierówności między regionami.
Europejski Fundusz Społeczny	ERDF	Fundusz unijny wspierający tworzenie możliwości kształcenia i zatrudnienia oraz poprawę sytuacji osób zagrożonych ubóstwem.
Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne	Fundusze ESI	Pięć głównych funduszy unijnych, których wspólnym zadaniem jest wspieranie rozwoju gospodarczego w całej Unii: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Fundusze te objęte są wspólnymi regulacjami.
Fundusz Spójności		Fundusz unijny na rzecz zmniejszania ekonomicznych i społecznych dysproporcji w UE poprzez finansowanie inwestycji w państwach członkowskich, w których dochód narodowy brutto na mieszkańca jest niższy niż 90% średniej UE.
Geoprzestrzenny wniosek o przyznanie pomocy		Internetowe narzędzie do składania wniosków o przyznanie pomocy obszarowej w sektorze rolnictwa.
Inicjatywa na rzecz MŚP		Wspólny instrument finansowy Komisji / Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego, który ma na celu ułatwienie małym i średnim przedsiębiorstwom uzyskania dostępu do finansowania.
Instrument „łącząc Europę”		Instrument służący do określania priorytetów inwestycyjnych w sektorach energii, transportu i technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także udzielania pomocy finansowej w tych sektorach na rzecz budowy
Instrument finansowy		Wsparcie finansowe z budżetu UE, które przybiera formę inwestycji kapitałowych lub quasi-kapitałowych
Instrument pomostowy		Instrument zapewniający ciągłość finansowania w momencie przejścia z jednego unijnego programu finansowania do kolejnego.
Instytucja audytowa	IA	Niezależny organ krajowy odpowiedzialny za przeprowadzanie audytów systemów i operacji w ramach unijnego programu wydatkowania.
Instytucja certyfikująca		Wyznaczony przez państwo członkowskie organ, którego zadaniem jest poświadczanie poprawności i zgodności deklaracji wydatków i wniosków o płatność.
Instytucja zarządzająca	IZ	Organ krajowej, regionalnej lub lokalnej władzy publicznej (lub podmiot prywatny) wyznaczony przez państwo członkowskie w celu zarządzania programem finansowanym przez UE.
Instytucje wdrażające programy		Zbiorcze określenie instytucji zarządzających, certyfikujących i audytowych odpowiedzialnych za wydatki w obszarze polityki spójności.
Inwestycja kapitałowa		Środki zainwestowane w udziały danego przedsiębiorstwa w zamian za udziały własnościowe i udział w zyskach.
Jednoroczność		Zasada budżetowa przewidująca, że środki budżetowe muszą zostać zgromadzone i wydatkowane w ciągu roku budżetowego, na który przyjęty został dany budżet.
Jednostka certyfikująca		W obszarze wydatków na rolnictwo jest to podmiot publiczny lub prywatny wyznaczony przez państwo członkowskie do poświadczania wiarygodności rocznego sprawozdania finansowego akredytowanej agencji płatniczej oraz legalności i prawidłowości transakcji leżących u jego podstaw.
Komitet koordynujący europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych		Komitet działający w ramach Komisji, którego rola polega na omawianiu zagadnień związanych z wdrażaniem rozporządzeń regulujących fundusze strukturalne i inwestycyjne (fundusze ESI).
Kontrola zgodności rozliczeń		Procedura, za pośrednictwem której Komisja sprawdza, czy państwo członkowskie prawidłowo wykorzystuje udostępnione mu fundusze rolne oraz czy jego system zarządzania i kontroli działa skutecznie. W przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów procedura ta może zakończyć się koniecznością zwrotu środków przez państwo członkowskie.
Korekta finansowa		Narzędzie służące do ochrony budżetu przed nieprawidłowymi lub nielegalnymi wydatkami poprzez wycofywanie bądź odzyskiwanie środków odpowiadających kwocie błędnie dokonanych płatności na rzecz projektów lub programów współfinansowanych przez UE.
Koszty pośrednie		Wydatki takie jak koszty ogólne lub inne koszty administracyjne, które beneficjent ponosi w ramach unijnego projektu lub działania.
Legalność i prawidłowość / prawidłowość		Zgodność z przepisami prawa unijnego (lub stosownymi przepisami prawa krajowego) bądź przestrzeganie zobowiązań wynikających z umowy.
Maksymalna intensywność pomocy		Łączna kwota wsparcia, którą można przeznaczyć dla określonego obszaru finansowania, wyrażona jako odsetek kosztów kwalifikowalnych. Maksymalna intensywność pomocy jest inna dla każdego programu i zależy od takich czynników jak na przykład położenie geograficzne.
Małe i średnie przedsiębiorstwa	MŚP	Definicja stosowana w odniesieniu do przedsiębiorstw i innych organizacji oparta na ich wielkości, tj. liczbie zatrudnionych pracowników i pewnych kryteriach finansowych. Małe przedsiębiorstwa zatrudniają mniej niż 50 osób i osiągają obroty lub wykazują sumę bilansową nieprzekraczającą 10 mln euro. Średnie przedsiębiorstwa zatrudniają mniej niż 250 osób i osiągają obroty nieprzekraczające 50 mln euro bądź wykazują sumę bilansową nieprzekraczającą 43 mln euro.
Metoda doboru próby na podstawie jednostki monetarnej		Statystyczna metoda doboru próby, w której prawdopodobieństwo wyboru danej transakcji jest proporcjonalne do jej wartości.
Międzynarodowe Standardy Rewizji Finansowej	MSRF	Standardy zawodowe określające uprawnienia i obowiązki niezależnych audytorów.
Należyte zarządzanie finansami		Zarządzanie zasobami zgodnie z zasadami oszczędności, wydajności i skuteczności.
Nieprawidłowość		Naruszenie przepisów unijnych (lub stosownych przepisów krajowych) bądź zobowiązań wynikających z umowy.
Ocena ex post		Niezależna ocena skuteczności, wydajności, spójności, adekwatności i europejskiej wartości dodanej ukończonych projektów lub programów.
Odbiorca końcowy / odbiorca		Osoba fizyczna lub prawna otrzymująca dotację lub pożyczkę z budżetu UE bądź odnosząca korzyści ze sfinansowanego przez UE działania.
Oddziaływanie		Długoterminowe skutki ukończonego projektu lub programu, które mogą mieć charakter społeczno-gospodarczy, środowiskowy lub finansowy.
Okres programowania		Okres, na jaki zaplanowana jest realizacja unijnego programu wydatkowania.
Oś priorytetowa		Jeden lub kilka priorytetów inwestycyjnych w obszarze polityki spójności, które odpowiadają danemu celowi kluczowemu programu operacyjnego.
Płatność okresowa		W ramach projektów i programów unijnych często dokonuje się wielu płatności: płatności zaliczkowej, okresowej i końcowej. Beneficjenci wnoszą o płatności okresowe po osiągnięciu celu pośredniego określonego w umowie, m.in. umowie o udzielenie dotacji.
Płatności zaliczkowe		Zaliczka gotówkowa przeznaczona na sfinansowanie określonych działań w danym czasie.

Podatek od wartości dodanej	VAT	Pośredni podatek konsumpcyjny od produkcji i dystrybucji towarów oraz świadczenia usług, ponoszony ostatecznie przez konsumenta końcowego.
Podejście atestacyjne		Podejście, w ramach którego w oparciu o wystarczające dowody uzyskane w drodze prac kontrolnych kontrolerzy formułują wnioski na temat informacji finansowych, innych danych lub szczegółowych stwierdzeń przedstawionych przez jednostkę kontrolowaną.
Pomoc bezpośrednia / płatność bezpośrednia		Płatność stanowiąca wsparcie w obszarze rolnictwa, dokonywana bezpośrednio na rzecz rolników, np. pomoc obszarowa.
Pomoc państwa		Bezpośrednia lub pośrednia pomoc finansowa udzielana przez rząd przedsiębiorstwom lub organizacjom, które uzyskują w ten sposób przewagę nad konkurencją. W UE istnieją przepisy regulujące pomoc państwa, by zapobiec zakłóceniom jednolitego rynku. Przestrzeganie tych przepisów jest nadzorowane przez Komisję.
Pomoc państwa <i>de minimis</i>		Wysokość, do jakiej pomoc państwa może być przyznawana bez zgody Komisji.
Pośrednik finansowy		Podmiot, który pośredniczy między zarządcą funduszu w ramach instrumentu finansowego a odbiorcami końcowymi.
Postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego		Procedura, w ramach której Komisja wszczyna postępowanie przeciwko państwu członkowskiemu UE, które uchybiło zobowiązaniom wynikającym z prawa UE.
Poświadczenie wiarygodności		Poświadczenie publikowane w rocznym sprawozdaniu Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, zawierające opinię pokontrolną Trybunału na temat wiarygodności unijnych rozliczeń oraz prawidłowości transakcji leżących u ich podstaw.
Poziom błąd rezydualny / wskaźnik ryzyka rezydualnego / poziom łącznego błędu rezydualnego		Część populacji uznana za nieprawidłową po uwzględnieniu skutków wszystkich procedur kontrolnych, środków odzyskanych i korekt.
Prawidłowość		Stopień, w jakim dana transakcja jest zgodna z obowiązującymi przepisami.
Próbkowanie statystyczne		Statystyczna metoda doboru próby stosowana w badaniach w ramach kontroli w celu uzyskania reprezentatywnych rezultatów.
Procedura kontradyktoryjna		Procedura, w ramach której ustalenia kontroli są przekazywane jednostce kontrolowanej w celu ich omówienia oraz aby umożliwić jej ustosunkowanie się do nich w określonym terminie.
Produkt		To, co wypracowano lub osiągnięto w ramach projektu finansowanego przez UE, np. przeprowadzone szkolenia, zbudowane oczyszczalnie ścieków, wybudowany odcinek drogi.
Próg istotności		Próg, powyżej którego uznaje się, że nieprawidłowości stwierdzone w kontrolowanej populacji lub w sprawozdaniu finansowym mają negatywny wpływ na poprawność i wiarygodność.
Prognoza programu		Dokument sporządzony przez kraj partnerski i zatwierdzony przez Komisję Europejską, w którym określa się zakres planowanych prac w obszarze współpracy lub rozwoju, a także niezbędne w tym celu zasoby finansowe, kadrowe i materialne.
Program operacyjny	PO	Podstawowe ramy, w oparciu o które realizuje się projekty finansowane przez UE w obszarze spójności w danym okresie czasu. Odzwierciedlają one priorytety i cele określone w umowach partnerstwa zawieranych między Komisją a państwami członkowskimi.
Projekt budżetu korygującego		Wniosek przedkładany przez Komisję, by skorygować budżet UE w trakcie jego wykonywania.
Przedział ufności		Statystyczna miara dokładności wyników doboru próby, wykorzystywana przy szacowaniu poziomu błędu.
Przeniesienie środków		Przeniesienie niewykorzystanych środków budżetowych z danego roku budżetowego na kolejny, z zastrzeżeniem
Reprezentatywny poziom błędu		Szacowany statystycznie poziom błędu w danej populacji, oparty na badaniu reprezentatywnej próby transakcji dobranych z tej populacji.
Rezerwa wykonania		Kwota z budżetu zarezerwowana na wydatki w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, wypłacana pod warunkiem osiągnięcia określonych wartości docelowych.
Rezerwy		Pojęcie z dziedziny rachunkowości oznaczające szacunkową wysokość prawdopodobnego przyszłego zobowiązania, które jest ujęte w bilansie, a jego termin zapłaty lub wysokość są niepewne.
Rezultat		Natychmiastowy skutek projektu lub programu po jego zakończeniu, np. większe szanse na zatrudnienie uczestników kursu lub ulepszonego dostęp do danego miejsca dzięki budowie nowej drogi.
Roczne sprawozdanie z działalności		Sprawozdanie sporządzane przez każdą dyrekcję generalną Komisji, instytucję i organ UE, zawierające informacje na temat osiągniętych przez nie wyników w odniesieniu do założonych celów oraz na temat wykorzystania zasobów finansowych i kadrowych.
Rozliczanie rachunków		Coroczna procedura polegająca na zatwierdzeniu przez Komisję – po przeprowadzeniu kontroli – kwot ujętych we wnioskach o płatność przedłożonych przez organy i partnerów wdrażających.
Rozliczenie		Wypłata należnego salda na rzecz państwa członkowskiego lub odzyskanie wypłaconych mu środków w celu zamknięcia programu unijnego.
Rozporządzenie finansowe		Regulacje określające sposób, w jaki ustala się i wykorzystuje budżet UE, oraz powiązane procesy, takie jak kontrola wewnętrzna, sprawozdawczość, audyt i udzielanie absolutorium.
Rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów		Rozporządzenie ustanawiające zasady wdrażania pięciu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych i zapewniające ich skuteczną koordynację.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe		Zagregowane sprawozdania wszystkich instytucji, agencji i organów UE przedstawione w jednym dokumencie zbiorczym.
Skumulowane ryzyko rezydualne		Wydatki, które na zakończenie okresu programowania, po podjęciu wszystkich środków naprawczych, wciąż są nieprawidłowe.
Środek rynkowy		Interwencja ze środków publicznych na rynkach rolnych mająca na celu złagodzenie skutków spadku cen i trudności strukturalnych poprzez zapewnienie wsparcia dla określonych sektorów (np. sektora owoców i warzyw, wina czy na rzecz programu zapewniającego mleko w szkole).
Środki budżetowe		Budżet UE składa się ze środków na zobowiązania i środków na płatności. Środki na zobowiązania stanowią zobowiązanie prawne do przekazania środków finansowych z zastrzeżeniem pewnych warunków. Środki na płatności stanowią z kolei zezwolenie na dokonanie płatności po spełnieniu określonych warunków.
Środki na płatności		Zezwolenie na dokonanie płatności po spełnieniu określonych warunków.
Środki na zobowiązania		Maksymalna roczna kwota w budżecie UE, którą można przeznaczyć na określone pozycje wydatków.
Statystyczny dobór reprezentatywnej próby		Zastosowanie technik statystycznych w celu dobrania próby odzwierciedlającej cechy populacji, z której została ona dobrana.
Strategia „Europa 2020”		Dziesięcioletnia strategia Unii Europejskiej na rzecz stymulowania wzrostu i zwiększenia liczby miejsc pracy, realizowana od 2010 r.
System identyfikacji działek rolnych	LPIS	Baza danych zawierająca informacje na temat gruntów rolnych w państwach członkowskich, wykorzystywana przy wypłacaniu pomocy bezpośredniej w ramach wspólnej polityki rolnej i przy kontrolowaniu kwalifikowalności wniosków złożonych przez rolników.
System jednolitej płatności obszarowej	JPO	System płatności obszarowych w sektorze rolnictwa, stosowany w dziesięciu państwach członkowskich na zasadach przejściowych. W ramach tego systemu rolnicy otrzymują standardową kwotę pomocy w przeliczeniu na hektar. W pozostałych państwach członkowskich stosuje się system płatności podstawowej.
System płatności podstawowej	BPS	Unijny system w zakresie polityki rolnej, w ramach którego płatności dla rolników dokonywane są na podstawie powierzchni gruntów kwalifikowalnych.
Szacowany poziom błędu		Szacowany statystycznie poziom błędu w danej populacji, oparty na badaniu reprezentatywnej próby transakcji.
Tradycyjne zasoby własne		Dochody UE pochodzące z opłat celnych i opłat wyrównawczych od cukru.
Transakcja	TZW	Ujęta w unijnych rozliczeniach operacja finansowa, np. dokonana płatność lub uzyskane dochody.
Trwałe użytki zielone		Grunt rolny zajęty pod uprawę traw lub innych pastewnych roślin zielnych przez okres co najmniej pięciu kolejnych lat.
Umorzenie zobowiązań		Anulowanie przez Komisję całości lub części niewykorzystanych zobowiązań.
Umowa o delegowaniu zadań (nieaktualna)		Poprzedniczka umowy o przyznaniu wkładu, zastąpiona przez nią w momencie wejścia w życie rozporządzenia finansowego z 2018 r.
Umowa o przyznaniu wkładu		Umowa między Komisją i organizacją, która realizuje dane działanie w trybie zarządzania pośredniego i która wykazała, że jest w stanie zarządzać środkami tak samo sprawnie jak Komisja.
Umowa partnerstwa		Umowa zawierana między Komisją a państwem członkowskim lub państwem trzecim w kontekście unijnego programu wydatkowania, w której określa się np. plany strategiczne, priorytety inwestycyjne, warunki handlowe lub przepisy regulujące pomoc rozwojową.
Upoważnienie EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich		Porozumienie między UE i Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, na mocy którego UE – w celu wspierania celów polityki zewnętrznej – zapewnia gwarancje dotyczące działalności pożyczkowej prowadzonej przez EBI poza granicami UE.
Uprawnienie do płatności		Zbywalne prawo, które umożliwia aktywnemu zawodowo rolnikowi otrzymanie wsparcia unijnego, jeżeli zadeklaruje on jednocześnie kwalifikujące się grunty rolne.
Uproszczona forma kosztów		Podejście polegające na określeniu wysokości dotacji z wykorzystaniem takich metod jak standardowe stawki jednostkowe, finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe lub kwoty ryczałtowe, nie zaś na podstawie faktycznych kosztów poniesionych przez beneficjenta. Ma na celu zmniejszenie obciążenia administracyjnego.
Urzędnik zatwierdzający		Osoba odpowiedzialna za wykonanie dochodów i wydatków organu UE.

Usługa atestacyjna		Usługa polegająca na tym, że kontrolerzy formułują wnioski w oparciu o wystarczające dowody w postaci informacji finansowych lub innych zgromadzonych bądź obliczonych przez siebie danych. Przykładowo Trybunał wydaje opinię na temat legalności i prawidłowości wydatków UE na podstawie wyników przeprowadzonego przez siebie badania próby transakcji.
VAT podlegający zwrotowi		VAT, który podatnik może odliczyć od kwoty podatku VAT należnego organom podatkowym. Odliczenie następuje z tytułu dokonania płatności VAT przez podatnika przy wcześniejszym nabyciu przez niego towarów i usług.
Wieloletnie ramy finansowe	WRF	Unijny plan wydatków, przyjmowany zazwyczaj na okres siedmiu lat, w którym określane są priorytety (w oparciu o cele polityki) i pułapy, w podziale na sześć głównych działów. Stanowi on ramy, w obrębie których ustala się roczne budżety UE i wyznacza limity dla każdej kategorii wydatków. Obecne WRF obejmują lata 2014–2020.
Wkład		Zasoby finansowe, kadrowe, materialne, środki administracyjne lub regulacyjne wykorzystywane do wdrożenia danego projektu lub programu.
Władza budżetowa		Pojęcie to odnosi się do Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej wykonujących swoje uprawnienia decyzyjne w obszarze budżetu UE.
Wskaźnik rezultatu		Wymierna zmienna zapewniająca informacje, które umożliwiają ocenę natychmiastowych skutków projektów objętych wsparciem dla docelowej populacji.
Wskaźnik wydatkowania		Odsetek łącznych funduszy przekazanych z instrumentów finansowych na rzecz odbiorców końcowych.
Wsparcie (dochodów) niezwiązane z produkcją		Płatności unijne dla rolników niezwiązane z produkcją określonego produktu.
Wsparcie budżetowe		Bezpośrednie przekazanie środków unijnych do skarbu państwa kraju partnerskiego, dokonywane z zastrzeżeniem pewnych warunków.
Wsparcie związane z produkcją		Płatności unijne otrzymywane przez rolników z tytułu produkcji określonego produktu.
Wspólna polityka rolna		Obszar polityki unijnej obejmujący dopłaty i szereg innych środków mających zagwarantować bezpieczeństwo żywnościowe, zapewnić odpowiedni poziom życia rolnikom w UE, promować rozwój obszarów wiejskich i przyczynić się do ochrony środowiska.
Wspólna polityka rybołówstwa		Ramy unijne dotyczące zasobów rybnych i rybołówstwa mające na celu zapewnienie zrównoważonych zasobów ryb i stabilnych dochodów dla społeczności rybackiej.
Wspólne ramy monitorowania i oceny	CMEF	Zasady i procedury oceny wyników osiągniętych w ramach wspólnej polityki rolnej.
Współpraca partnerska (twinning)		Mechanizm budowania zdolności w specjalistycznych obszarach, w ramach którego podmiot w kraju partnerskim otrzymuje wsparcie od swojego odpowiednika w państwie członkowskim UE.
Wykonanie zadań		Miara stopnia, w jakim działanie, projekt lub program finansowany przez UE osiągnął wyznaczone cele i zapewnił gospodarnie wykorzystanie środków.
Wynik finansowy		Przedstawiony w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym UE wynik za dany rok, stanowiący różnicę między dochodami a wydatkami.
Zamknięcie programu		Rozliczenie finansowe programu unijnego poprzez wypłatę należnego salda na rzecz państwa członkowskiego lub odzyskanie wypłaconych mu środków.
Zamówienie publiczne		Zakup produktów, usług i robót dokonany przez podmioty prawa publicznego w drodze otwartej i konkurencyjnej procedury w celu osiągnięcia najlepszego możliwego stosunku jakości i wartości do ceny.
Zarządzanie bezpośrednie		Zarząd funduszem lub programem unijnym sprawowany samodzielnie przez Komisję, w przeciwieństwie do zarządzania dzielonego czy zarządzania pośredniego.
Zarządzanie dzielone		Metoda wykonywania budżetu UE, w myśl której – w przeciwieństwie do zarządzania bezpośredniego – Komisja przekazuje pewne zadania państwu członkowskiemu przy równoczesnym zachowaniu ostatecznej odpowiedzialności.
Zarządzanie pośrednie		Sposób wykonywania budżetu UE, zgodnie z którym Komisja powierza zadania związane z jego wykonaniem innym podmiotom (takim jak państwa trzecie i organizacje międzynarodowe).
Zasada wzajemnej zgodności		Mechanizm, w ramach którego płatności dla rolników są uzależnione od spełnienia przez nich wymogów w zakresie ochrony środowiska, bezpieczeństwa żywności, zdrowia i dobrostanu zwierząt, a także gospodarowania gruntami.
Zasoby własne		Środki służące finansowaniu budżetu ogólnego UE, których zdecydowana większość pochodzi ze składek państw członkowskich.
Zastrzeżenie		Niedociągnięcia zasygnalizowane przez dyrektora generalnego w oświadczeniu zawartym w rocznym sprawozdaniu z działalności.
Zazielenianie		Przyjęcie praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska. Termin używany często w odniesieniu do powiązanego unijnego programu wsparcia.
Zbiorcze rozporządzenie finansowe		Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie finansowe, które obowiązuje od sierpnia 2018 r. Ma ono na celu zmianę i uproszczenie unijnych przepisów finansowych oraz położenie większego nacisku na osiąganie wyników w zarządzaniu budżetem w różnych obszarach.
Zdolność naprawcza		Miara stosowana przez Komisję do szacowania poziomu przyszłych korekt.
Zintegrowany system zarządzania i kontroli	ZSZK	System unijny, z którego korzystają państwa członkowskie w celu zarządzania płatnościami dla rolników dokonywanymi w ramach wspólnej polityki rolnej oraz przeprowadzania ich kontroli.
Zobowiązanie		Kwota zarezerwowana w budżecie na sfinansowanie ściśle określonej pozycji wydatków, np. umowy, w tym umowy o udzielenie dotacji. U podstaw zobowiązania leżą zawsze środki na zobowiązania.
Zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne		Praktyka wykraczająca poza zwyczajowe wymagania środowiskowe, na której stosowanie mogą zdecydować się rolnicy i za którą otrzymują płatność z budżetu UE.
Zobowiązanie warunkowe		Potencjalne zobowiązanie finansowe, którego wykonanie może być uzależnione od wyniku określonego zdarzenia w przyszłości.